

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
КЕАҚ «АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫ АТЫНДАҒЫ ҚОСТАНАЙ Өңірлік университеті»
Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы педагогикалық институты
Педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасы
Қостанай облысы әкімдігінің білім басқармасы
«Ыбырай Алтынсариннің Қостанай облыстық мемориалдық музейі» КММ

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

БІЛІМ БЕРУ ТӘЖІРИБЕСІНДЕГІ
ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ИННОВАЦИЯЛАР:
ЖАҢА ҚИЫНДЫҚТАР МЕН ТИІМДІ ШЕШІМДЕР

халықаралық ғылыми-тәжірибелік
конференция материалдары

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

ТЕХНОЛОГИИ И ИННОВАЦИИ
В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРАКТИКЕ:
НОВЫЕ ВЫЗОВЫ И ЭФФЕКТИВНЫЕ РЕШЕНИЯ

материалы международной
научно-практической конференции

Қостанай қ., 2026 ж.
г. Қостанай, 2026 г.

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ / РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Қуанышбаев Сеитбек Бекенович, география ғылымдарының докторы, доцент, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің Басқарма Төрағасы-Ректоры, Қазақстан; **Наурызбаева Эльмира Кенжеғалиқызы**, тарих ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің академиялық мәселелер жөніндегі проректоры; **Жарлығасов Женис Бахытбекович**, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің зерттеулер, инновация және цифрландыру жөніндегі проректоры; **Бережнова Елена Викторовна**, педагогика ғылымдарының докторы, Ресей Сыртқы істер министрлігінің Мәскеу мемлекеттік Халықаралық қатынастар институтының (университет) профессоры; **Есіркепова Кенжегүл Қабылғазықызы**, филология ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті Ө.Сұлтанғазин атындағы педагогикалық институтының директоры; **Ибраева Айман Елемановна**, Қостанай облысы әкімдігінің Білім басқару басшысы; **Калимжанова Роза Лаиковна**, PhD докторы, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының меңгерушісі; **Утегенова Бибикуль Мазановна**, педагогика ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының қауымдастырылған профессоры; **Смаглий Татьяна Ивановна**, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің, педагогика ғылымдарының кандидаты; педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының қауымдастырылған профессоры; **Жетписбаева Айсылу Айратовна**, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің ҮІ. Алтынсарин атындағы әдістемелік кабинетінің меңгерушісі.

«Білім беру тәжірибесіндегі технологиялар мен инновациялар: жаңа қиындықтар мен тиімді шешімдер»:
Б 94 Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары: 13 ақпандағы 2026 жылдың – Қостанай: Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2026. – 2418 б. = Технологии и инновации в образовательной практике: новые вызовы и эффективные решения: Материалы международной научно-практической конференции: 13 февраля 2026 года. – Костанай: Костанайский региональный университет имени Ахмет Байтұрсынұлы, 2026. – 2418 с.

ISBN 978-601-356-659-7

Жинақта «Білім беру тәжірибесіндегі технологиялар мен инновациялар: жаңа қиындықтар мен тиімді шешімдер» атты Алтынсарин оқулары Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының материалдары бар. Бұл конференциялар «Адал Азамат» ұлттық бағдарламасын іске асырудың жалпы бағыттары мен үрдістерін анықтайды, соның ішінде жас ұрпақты тәрбиелеу мен оқытудың құндылық аспектілері, жаһандық контексте ұлттық білім беру нұсқауларын қайта қарастыру және жаңартудың озық тәжірибелерін көрсету, жас ұрпақта азаматтық бірегейлік пен патриоттық құндылықтарды дамытудың ғылыми-әдістемелік негіздемесі және жасанды интеллекті заманауи білім беру процесіне жүйелі түрде енгізудің инклюзивті тәжірибелері мен әдіснамасының қысқаша мазмұны.

Конференция материалдарында ҮІ. Алтынсариннің педагогикалық мұрасының білім берудің құндылықтық мағыналары бойынша заманауи нұсқаулар контекстіндегі өзектілігі, оқыту мен тәрбиелеудің аксиологиялық аспектілерінің ғылыми негіздері, сондай-ақ мұғалімдердің ұлттық білім берудегі заманауи қиындықтарға дайындығы мәселелері және мұғалімдердің цифрлық ресурстарды пайдалана отырып, инновациялық қызметке педагогикалық құзырлығы талқыланады.

Бұл жинақтағы материалдар ғалымдар, университеттер мен колледждер профессорлары, мектеп және мектепке дейінгі мекемелер мұғалімдері, білім беру саласындағы психологтары, магистранттар мен студенттер үшін қызықты болуы мүмкін.

В сборнике содержатся материалы Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Технологии и инновации в образовательной практике: новые вызовы и эффективные решения», определяющие общие направления и тенденции внедрения национальной программы «Адал азамат», такие, как ценностные аспекты воспитания и образования молодого поколения, демонстрация лучших практик по переосмыслению и актуализации национальных ориентиров образования в глобальном контексте, научно-методическое обоснование формирования гражданской идентичности и патриотических ценностей обучающихся, обобщение инклюзивных практик и методологии системной интеграции искусственного интеллекта в современный образовательный процесс.

Материалы Конференции посвящены обсуждению актуальности педагогического наследия ҮІ. Алтынсарина в контексте современных ориентиров ценностных смыслов воспитания, научных основ аксиологических аспектов обучения и воспитания, а также вопросы готовности педагогов к современным вызовам в отечественном образовании, к инновационной деятельности с использованием цифровых ресурсов. Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям вузов и колледжей, учителям школ и воспитателям дошкольных учреждений, педагогам-психологам, магистрантам и студентам.

ISBN 978-601-356-659-7

9 786013 566597

УДК 37.013.75:371.3
ББК 74.04+74.202

© Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2026
© Костанайский региональный университет имени Ахмет Байтұрсынұлы, 2026

4 СЕКЦИЯ

**ФОРМИРОВАНИЕ ГРАЖДАНСКОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ И ПАТРИОТИЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ ЛИЧНОСТИ: ПРОБЛЕМЫ И ОПЫТ
АЗАМАТТЫҚ БІРЕГЕЙЛІКТІ ЖӘНЕ ЖЕКЕ ТҰЛҒАНЫҢ ПАТРИОТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ: МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ТӘЖІРИБЕ**

3. Тәжібаев, Т. Абайдың философиялық, психологиялық, педагогикалық көзқарастары. – Алматы, 2009 ж. – 228 б.
4. Ердембеков, Б. Абайтану. – Астана: «Фолиант», 2012 ж. – 432 б.

ӨОЖ 373.1

МЕКТЕП ОҚУШЫЛАРЫНДА АЗАМАТТЫҚ БІРЕГЕЙЛІК ПЕН ПАТРИОТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРДЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУДАҒЫ ҰЛТТЫҚ САНАНЫҢ РӨЛІ

Арыстан Нұралы Нұрланұлы,
директордың тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары,
қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі педагог–сарапшы
"Қостанай қаласы білім бөлімінің №15 жалпы білім беретін мектебі" КММ
Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасы
Қостанай қ., Қазақстан

Калиева Жанар Шалахановна,
директордың ғылыми – әдістемелік жұмысы жөніндегі орынбасары,
тарих пәнінің мұғалімі педагог–сарапшы
Қостанай қаласы білім бөлімінің №15 жалпы білім беретін мектебі" КММ
Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасы
Қостанай қ., Қазақстан

Аңдатпа

Мақалада жасөспірімдерді ұлттық құндылықтар негізінде тәрбиелеу мәселелері қарастырылады. Зерттеудің мақсаты – оқушылардың ұлттық сана–сезімін қалыптастыру, адамгершілік қасиеттерін дамыту, рухани кемелденген тұлға тәрбиелеу. Автор жасөспірім кезеңінде құндылықтарды қалыптастырудың педагогикалық маңызын талдап, ғалымдардың еңбектеріне сүйене отырып, тәрбиенің тиімді жолдарын ұсынады. Жалпы білім беретін мектептің тұлға қалыптастырудағы рөлі айқындалып, ұлттық мәдениетті дамытудағы тәрбиелік ортаның маңызы көрсетіледі. Мақалада қазіргі білім беру жүйесіндегі негізгі мәселелердің бірі – оқушылардың ұлттық сана–сезімін қалыптастыру қажеттілігі негізделеді.

Түйінді сөздер: жасөспірімдер; ұлттық сана; ұлттық құндылықтар; өзін-өзі тану қабілеті; адамгершілік қасиеттер; тәрбиелік мүмкіндіктер

Аннотация

В статье рассматриваются вопросы воспитания подростков на основе национальных ценностей. Цель исследования – формирование у учащихся национального самосознания, развитие нравственных качеств, воспитание духовно зрелой личности. Автор анализирует педагогическое значение формирования ценностей в подростковом возрасте и, опираясь на работы ученых, предлагает эффективные пути воспитания. Подчеркивается роль общеобразовательной школы в становлении личности, а также значение воспитательной среды в развитии национальной культуры. В статье обосновывается необходимость формирования национального самосознания учащихся как одной из актуальных проблем современной системы образования.

Ключевые слова: подростки; национальное самосознание; национальные ценности; способность к самопознанию; нравственные качества; воспитательный потенциал.

Abstract

The article examines the issues of educating adolescents based on national values. The purpose of the study is to develop students' national consciousness, foster moral qualities, and cultivate a spiritually mature personality. The author analyzes the pedagogical significance of value formation during adolescence and, relying on the works of scholars, proposes effective methods of education. The role of general education schools in personality development, as well as the importance of the educational environment in

promoting national culture, is emphasized. The article substantiates the necessity of fostering students' national consciousness as one of the key challenges in the modern education system.

Key words: *adolescents; national consciousness; national values; self-awareness; moral qualities; educational potential.*

Адам болмысы – аса күрделі жүйе. Адам баласы материалдық және рухани өмірдің тоғысқан ортасында тіршілік етіп, өзі өмір сүріп отырған қоғамның, ұжымның, ұлттың мүшесі ретінде ақыл–парасатымен, жеке басына тән ойлау жүйесімен, ерік–жігерімен, мінез–құлық ерекшеліктерімен дараланады. Қоғам мүшелерінің барлығының мінез–құлқы бірдей болуы мүмкін емес, себебі әр адам – өзіндік ерекшелігі бар жеке тұлға. Өзгермелі өмірдің сан түрлі жолдарынан өтіп, «адам» деген ардақты атқа кір келтірмей, керісінше игі істерімен елге танылып, ақыл мен парасаттылықтың, инабаттылық пен имандылықтың, мәдениеттілік пен әдептіліктің, сыйластық пен достықтың асыл үлгісін көрсету үшін әр адамның жүрегінде үлкен қайраттылық болуы қажет [1, 47 б.].

Адамдарды моральдық азғындықтан, рухани жұтандықтан сақтайтын бір күш бар, ол – руханият. Руханият қоғамды әлеуметтік–экономикалық құлдыраудан да алып шығатын қуатты фактор болып табылады. Руханият – адамның дүниетанымының кеңдігі, жанының нәзіктігі, санасының биіктігі, әділеттілік жолындағы белсенділігі, өзгелерге деген қайырымдылығы мен ізгі ниетінен көрініс табатын ішкі әлемі. Адамның руханилығы жалпыадамзаттық құндылықтарды құрметтеуі мен игілікті мұраттарды көздеуінен байқалады. Адамгершілік қасиеттерді қадірлейтін тұлға белгілі бір рухани құндылықтарды ұстанып, әрекеттерінен мейірімділік, арнамыс, ұят сезімі айқын көрініп тұрады. Руханият адамға әдебиет, өнер, халық даналығы, салт–дәстүр, ғылым мен білім арқылы келеді. Рухани мәдениет адамның қоршаған ортамен қарым–қатынасынан, адамгершілігінен, тәрбиелілігінен, зиялылығынан, қарапайымдылығынан байқалады. Рухани құндылықтар өмірге мән беріп, болашаққа жол ашады. Сондықтан руханиятты қадірлейтін қоғамның ғана келешегі баянды болады [2, 13 б.].

Оқушыларды рухани–адамгершілікке тәрбиелеу – бүгінгі күннің өзекті, кезек күттірмес мәселесі. Қазіргі таңда елімізде ұлттық білім беру жүйесін дамытудың басым бағыты – адамның ішкі әлеуетін ашуға бағытталған адамгершілік–рухани білім беру жүйесін қалыптастыру болып отыр. Тұлғаның физикалық, психикалық және рухани дамуының үйлесімділігін қамтамасыз ететін адамгершілік–рухани білім беру тәжірибеде түрлі жолдармен жүзеге асырылуда. Сонымен қатар оқу–тәрбие процесінің басты міндеті – әрбір баланың бойындағы жалпыадамзаттық құндылықтарды ұлттық құндылықтармен ұштастыра отырып тәрбиелеу. Рухани–адамгершілік тәрбие тек білім берумен шектелмейді. Баланың сезіміне әсер етіп, ішкі жан дүниесін ояту арқылы оның рухани–адамгершілік қасиеттері қалыптасады [3, 35 б.].

Халық даналығында «Ағаш түзу өсуі үшін оны жас кезінде түзету керек» деген нақыл сөз бекер айтылмаған. Сондықтан баланың бойына жастайынан ізгілік, мейірімділік, қайырымдылық сияқты адамгершілік қасиеттерді сіңіруде, өзіне деген сенімділікті қалыптастыруда отбасы мен педагогтардың рөлі ерекше. Рухани–адамгершілік тәрбие – екіжақты үдеріс. Ол мектеп пен ата–ананың тығыз байланысында жүзеге асады. Бір жағынан, үлкендердің балаларға ықпалы болса, екінші жағынан, тәрбиеленушілердің белсенді әрекеттері, сезімдері мен қарым–қатынастары арқылы көрініс табады [4, 27 б.].

Қай кезеңде болмасын адамзат алдындағы басты міндет – салауатты, саналы ұрпақ тәрбиелеу. Ұрпақ тәрбиесі – болашақ қоғамның негізі. Сондықтан өскелең

ұрпақты жан–жақты жетілген, ақыл–парасаты мол, мәдени және ғылыми өрісі кең тұлға етіп тәрбиелеу – қоғам алдындағы ортақ борышымыз [5, 21 б.].

Жеке адамның индивидтен тұлғаға айналу процесіне қоғамдағы ахуал, отбасындағы тәрбие, білім алған оқу орны, ата–бабасынан қалған рухани мұралар, генетикалық ерекшеліктер мен психикалық процестер әсер етеді. Ұлттық тәрбиенің қуаты – халықтың өмір сүру болмысынан туындаған тәжірибесінде, рухани мұрасының тереңдігінде жатыр. Қазақ халқы жыр–дастандар, ертегілер, аңыздар арқылы бала бойына ұлттық тәрбиені сіңіріп отырған. Қазіргі білім беру кеңістігінде жастардың дүниетанымын кеңейтуге, көпмәдениетті құрметтеуге, руханилық пен адамгершілікке тәрбиелеуге ерекше көңіл бөлінуде. Қазақстан Республикасындағы білім беру жүйесі де осы бағытта дамып келеді [6, 41 б.].

Өткен XX ғасырда білім беру «Ғылым – өндіріс – білім» мәдени макроүлгісі аясында ұйымдастырылса, қазіргі ғасырда «Мәдениет – білім – тарих» үлгісі басымдыққа ие болуда. Білімге деген жаңа көзқарас қалыптасып, оның мәдениеттің құрамдас бөлігі екені ескерілуде. Білім төрт қырынан қарастырылады: құндылық, жүйе, үдеріс және нәтиже. Осы төрт құрамды біртұтас қарастырғанда ғана қазіргі тарихи кезеңге сай білімнің мәні толық ашылады.

Тәрбие – қоғамның негізгі қызметтерінің бірі болып табылатын, жеке тұлғаны мақсатты әрі жүйелі түрде қалыптастыруға бағытталған үдеріс. Бұл – аға ұрпақтың тарихи тәжірибесін, жинақталған білімін кейінгі буынға меңгертіп, олардың сана–сезімін, жағымды мінез–құлқын дамытуға бағытталған әлеуметтік құбылыс. Ересек ұрпақ қоғам өмірінде жинақталған тәжірибені тәрбие арқылы жас буынға жеткізеді.

Тәрбие материалдық игіліктерді өндіруге қабілетті, іскер, бәсекеге қабілетті тұлғаны қалыптастыруға бағытталуы тиіс. Қоғамның басты өндіруші күші – жеке тұлға. Адам қоғамдық қатынастар жүйесіне араласа отырып, қоғамда қалыптасқан идеяларды, саяси және моральдық көзқарастарды, сенімдерді, өмір сүру тәртібін меңгереді.

Педагогика ғылымы оқыту мен тәрбиелеу тәжірибесін қорыта отырып, тұлғаның дамуына қажетті жағдайларды анықтайды. Тәрбие – қоғамның тарихи–әлеуметтік, экономикалық жағдайларынан туындайтын объективті үдеріс. Тәрбие барысында бала өзінің дамуына қажетті мүмкіндіктерді пайдаланады. Табиғи және әлеуметтік орта оның көзқарасының қалыптасуына әсер етеді.

Тәрбиенің мақсаты мен жүйесі мемлекеттің саясаты мен экономикасына тікелей байланысты. Тәрбие мен қоғам бір мезгілде пайда болып, өзара тығыз байланыста дамыды. Тәрбие – қоғамдық құбылыс, онсыз қоғам дамуы мүмкін емес. Алғашқы қауымдық құрылыс кезінде ересектер балаларды еңбекке баулу мақсатында салт–дәстүр мен әдет–ғұрыптарды үйреткен [6].

Таптық қоғамда тәрбиенің мақсаты үстем таптың мүддесіне бағындырылды. Құл иеленушілік қоғамда тәрбие құл иеленушілердің саяси мақсаттарына қызмет етті. Балаларды басқыншылық соғыс өнеріне тәрбиелеу негізгі бағытқа айналды.

Әрбір мемлекетте балаларды оқыту мен тәрбиелеудің өзіндік ерекшеліктері мен әдістері қалыптасады. Мұғалім тәрбиенің мақсатын нақты білуі тиіс. К.Д.Ушинский мақсатсыз тәрбиешіні құрылыс материалдарын қалай пайдаланарын білмейтін сәулетшіге теңеген. Сондықтан тәрбиеші жас ұрпаққа берілетін білім, дағды, іскерлікті нақты жоспарлап, жүйелі жұмыс жүргізуі қажет [7].

Я. А. Коменский тәрбиені адамды жетілдіретін үйлесімді үдеріс деп қарастырып, оның негізгі элементтерін атап көрсетті:

– ғылыми білім беру;

4 СЕКЦИЯ

ФОРМИРОВАНИЕ ГРАЖДАНСКОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ И ПАТРИОТИЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ ЛИЧНОСТИ: ПРОБЛЕМЫ И ОПЫТ
АЗАМАТТЫҚ БІРЕГЕЙЛІКТІ ЖӘНЕ ЖЕКЕ ТҰЛҒАНЫҢ ПАТРИОТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ: МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ТӘЖІРИБЕ

- адамгершілікке тәрбиелеу;
- діни тәрбие;
- дене тәрбиесі [8]

И. Г. Песталоцци тәрбиенің мақсаты баланы ақыл–ой, еңбек және дене жағынан жан–жақты дамыту деп түсіндірді [9, 37 б.].

Ы. Алтынсарин еңбектің адамгершілік қасиеттерді қалыптастырудағы рөлін ерекше атап өтіп: «Өмірдің негізгі мәні – еңбек» деп көрсеткен [10, 29 б.].

М. Ж. Тілеужанов «Қазақ тағылымы» еңбегінде ұлттық тәрбиенің басты бағыттарын айқындады: ар–ождан тазалығы, парасаттылық, имандылық, инабаттылық, еңбекқорлық, халық дәстүріне адалдық, ел бірлігін сақтау, ұлттық рухты қастерлеу [11, 51 б.]. Дәстүрлі педагогиканың негізгі мақсаты – жан–жақты дамыған тұлға тәрбиелеу.

Қазақстан Республикасында білім мен тәрбиенің басты мақсаты – ел егемендігін нығайта алатын, патриоттық рухы жоғары, экономикалық тұрғыдан дербес, жан–жақты дамыған азамат тәрбиелеу.

Мектептегі тәрбие жүйесінің тиімділігін бақылау тәрбие ісі жөніндегі орынбасар арқылы мониторинг, бағалау, талдау негізінде жүзеге асады [10, 30 б.].

Мектептің тәрбие жүйесі мына бағыттарды қамтуы тиіс:

- отандық және халықаралық тәжірибеге негізделген деректер базасы;
- тәрбие жүйесінің айқындалуы;
- тұлғалық даму;
- оқушының ғылыми–тәжірибелік қызметі;
- кәсіби бағдар беру.

Тәрбие жүйесінің үйлестірушісі – сынып жетекші. Ол сыныптағы тәрбие жұмысын ұйымдастырып, оқушылардың қызығушылықтарын, дара ерекшеліктерін ескеріп, шығармашылық бағытта жұмыс жүргізуі тиіс. Сынып жетекші ата–анамен, пән мұғалімдерімен тығыз байланыста болуы қажет. Әдістемелік бірлестіктің негізгі мақсаты – педагогтардың кәсіби шеберлігін арттыру, шығармашылық әлеуетін дамыту. Бұл жұмыс мектептің нақты сұранысына сай жоспарлануы тиіс. Тәрбие жұмысына қатысатын мамандар арасында үйлесімділік маңызды: педагог–психолог, әлеуметтік педагог, тәлімгер, медицина қызметкері, кітапханашы, дене тәрбиесі мұғалімі және т.б. Бұл мамандардың өзара келісімді жұмысы тәрбиенің тиімділігін арттырады.

Қазіргі білім беру ұйымдарының басты міндеттерінің бірі – оқушылардың салауатты өмір салтын қалыптастыру. Салауатты өмір салты – денсаулықты сақтауға бағытталған іс–әрекеттер жүйесі.

Оқушы денсаулығын сақтау мақсаты:

- жеке гигиенаны қалыптастыру;
- қозғалыс белсенділігін арттыру;
- дұрыс тамақтану;
- зиянды әдеттерден сақтандыру.

Салауатты өмір салтын қалыптастырудың негізгі бағыттары:

- дене шынықтыру;
- жеке және қоғамдық гигиена;
- күн тәртібін сақтау;
- жұқпалы аурулардың алдын алу;
- экологиялық мәдениет;
- психикалық саулықты қорғау.

Мемлекет басшысы Қ. К. Тоқаев адам капиталының маңызын атап көрсетіп, адамның білімі мен денсаулығы – мемлекеттің басты байлығы екенін баса айтты.

Зиянды әдеттердің алдын алу – жасөспірімдердің рухани саулығын қалыптастырумен тікелей байланысты. Мектепте алкогольге қарсы тәрбие ерте жастан басталуы тиіс. Ата–аналармен жұмыс – тәрбиенің маңызды құрамдас бөлігі. Ата–аналарды педагогикалық үдеріске тарту, олардың педагогикалық сауатын арттыру – тәрбиешінің басты міндеті. Мектепте балалар ұйымдарының қызметі «Атамекен», «Жұлдыз» бағдарламалары арқылы жүзеге асады. Бұл бағдарламалар жас ерекшелігіне сай тәрбиелік бағыттарды қамтиды. Сондай–ақ мектеп пен сыртқы ұйымдардың (полиция, медицина, БАҚ, мәдениет мекемелері) ынтымақтастығы тәрбие жұмысының сапасын арттырады [11, 53 б.].

Қорыта айтқанда, мектептегі тәрбие жүйесі нақты мақсатқа бағытталуы тиіс. Тәрбие жұмысының негізгі қозғаушы күші – сынып жетекші мен ата–ана. Баланың тұлға болып қалыптасуында үлгі–өнеге, дұрыс бағыт беру шешуші рөл атқарады. Ұлы философ Конфуций: «Оқымай ойлану – бос әрекет» деген. Яғни адамды биікке жеткізетін күш – білім. Жас ұрпақты қазақ елінің ұлттық идеясы – «Мәңгілік Ел» құндылықтары негізінде елдік санада тәрбиелеудің мазмұны мен маңызын түсіндіруде ұстаздың қосар үлесі зор. ХХІ ғасыр – тәуелсіз еліміздің дүниежүзілік өркениетке өрлеу ғасыры. Жас мемлекетіміз білім саласында өзіндік бағыт–бағдарын айқындап, әлемдік білім кеңістігіне еркін ене алады.

Себебі инновациялық технологияларды кеңінен қолдану – білім беру жүйесінің дамуына, білім сапасының артуына оң ықпал етеді. Еліміздің саяси, экономикалық, мәдени және қоғамдық өміріндегі өзгерістерге сәйкес білім беру ұйымдары үлкен жауапкершілікті сезініп, білікті, өз ісінің шебері, бәсекеге қабілетті, жан–жақты дамыған мамандарды даярлауға ұмтылуы заңды құбылыс. Өйткені қоғам әлеуметтік–экономикалық және рухани дамудың жаңа талаптарына сай кәсіби білімі терең, өз ісін жетік меңгерген мамандарға зәру болып отыр.

Болашақ ұрпақты тәрбиелеу – ұстаз алдындағы аса маңызды міндет. Жеңіс атаулының барлығы алдымен өз–өзіңді жеңуден басталады. Осы орайда кездескен қиындықтарды еңсеріп, кәсіби деңгейімізді үнемі жетілдіру – әрбір педагогтың басты борышы. Саналы, білімді, бәсекеге қабілетті ұрпақ тәрбиелеу жолында ұстаздар үздіксіз ізденіп, өз ісіне жауапкершілікпен қарауы тиіс. Осы бағытта саналы, білімді, елін сүйетін ұрпақ тәрбиелеуде ұстаздық рухымызды биік ұстап, дана мен батырдың өзі бас иетін ұлылық иесі болайық.

Әдебиеттер тізімі:

1. Ахметова, Ж. А. Педагогикалық кадрларды даярлау жүйесіндегі тәжірибеге бағытталған оқыту. // Педагогика және заман, – 2021. – №3. – Б. 45–52.
2. Қалиев, С. Қ. Ұлттық тәрбие – тұлға қалыптастырудың негізі. // Қазақстан мектебі, – 2019. – №6. – Б. 12–18.
3. Нұрғалиева, Г. К. Оқушылардың патриоттық тәрбиесін қалыптастырудың педагогикалық шарттары. // Білім берудегі менеджмент, – 2020. – №2. – Б. 33–39.
4. Жұмабаева, Ә. Т. Азаматтық тәрбие берудің теориялық негіздері. // Ұлт тағылымы, – 2018. – №4. – Б. 25–31.
5. Омарова, М. С. Мектеп оқушыларын патриотизмге тәрбиелеудің жолдары. // Педагогикалық ізденіс, – 2020. – №5. – Б. 19–24.
6. Сейітқазы, П. Б. Жастардың ұлттық сана–сезімін қалыптастыру мәселелері. // Қазіргі білім беру технологиялары, – 2022. – №1. – Б. 40–46.
7. Алиева Л. В., К. Д. Ушинский адам тәрбиесінің педагогикалық ережелері туралы // Отандық және шетел педагогикасы. – 2014. – № 2 (17). – URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/k-d-ushinsky-o-pedagogicheskih-pravilah-vospitaniada-chelove> (қол жеткізу күні 16.12.2026)

4 СЕКЦИЯ

**ФОРМИРОВАНИЕ ГРАЖДАНСКОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ И ПАТРИОТИЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ ЛИЧНОСТИ: ПРОБЛЕМЫ И ОПЫТ
АЗАМАТТЫҚ БІРЕГЕЙЛІКТІ ЖӘНЕ ЖЕКЕ ТҰЛҒАНЫҢ ПАТРИОТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ: МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ТӘЖІРИБЕ**

8. Рогова А. В. Я. А. Коменский еңбектерінде және 19–20 ғасырдың бірінші жартысы отандық философиялық–педагогикалық ой–пікірде адам тәрбиесінің теориясы мен әдістемесінің қалыптасуы // Забайкальский мемлекеттік университетінің ғылыми жазбалары. – 2023. – № 1. URL мекенжайы: <https://cyberleninka.ru/article/n/stanovlenie-teorii-i-metodologii-vospitaniya-cheloveka-v-trudah-ya-a-komenskogo-i-v-otechestvennoy-filosofsko-pedagogicheskoy> (қол жеткізу күн 16.12.2026)
9. Песталоцци, И. Г. Тандамалы педагогикалық еңбектер. – 2 томда. Т.1 / ред. В.А. Ротенберг, В. М. Кларица. – М.: Педагогика, 1981. – 336 ж.
10. Әбдіғапбарова, Л. Н. Азаматтық бірегейлікті қалыптастырудың педагогикалық аспектілері. // Тәрбие және білім, – 2021. – №4. – Б. 28–34.
11. Ерғалиев, Қ. Д. Ұлттық құндылықтар арқылы оқушыларды тәрбиелеу. // Ғылыми–практикалық журнал, – 2019. – №3. – Б. 50–56.

ӨОЖ 37.035.6

ПАТРИОТТЫ ҚАЛАЙ ТӘРБИЕЛЕЙМІЗ: МҰҒАЛІМДЕРГЕ 10 КЕҢЕС

Асанова Карлыгаш Илиукеновна,

екінші оқу жылының магистратурасының білім алушысы,

7M01505 География білім беру бағдарламасы бойынша

Ө. Сұлтанғазин атындағы педагогикалық институты,

КЕАҚ «Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті»,

құқық негіздері пәні мұғалімі, мұғалім–зерттеуші,

«Назарбаев Зияткерлік мектептері» дербес білім беру ұйымының

«Қостанай қаласындағы жаратылыстану–математика бағытындағы

Назарбаев Зияткерлік мектебі» филиалы,

Қостанай қ., Қазақстан

Сарина Арайлым Амантаевна,

тарих пәні мұғалімі, мұғалім–зерттеуші,

«Назарбаев Зияткерлік мектептері» дербес білім беру ұйымының

«Қостанай қаласындағы жаратылыстану–математика бағытындағы

Назарбаев Зияткерлік мектебі» филиалы,

Қостанай қ., Қазақстан

Аңдатпа

Мақалада мектеп жағдайында патриоттық тәрбиені жүйелі жүргізудің практикалық жолдары ұсынылады. Авторлар азаматтық жауапкершілік, туған өлке тарихы, мемлекеттік рәміздерге құрмет, құқықтық мәдениет және оқушылардың өзін–өзі басқаруы арқылы елжандылықты қалыптастырудың 10 нақты кеңесін сипаттайды. Ұсыныстар сабақ пен тәрбие жұмысын кіріктіріп, жобалық және зерттеушілік тәсілдермен толықтырылған. Материал мұғалімдерге күнделікті тәжірибеде қолдануға ыңғайлы қысқа алгоритмдер мен мысалдар береді.

Түйінді сөздер: патриоттық тәрбие, азаматтық жауапкершілік, туған өлке, құқықтық мәдениет, мемлекеттік рәміздер, жобалық жұмыс, оқушылардың өзін–өзі басқаруы.

Аннотация

В статье представлены практические подходы к системной патриотической работе в школе. Авторы описывают 10 конкретных советов для учителей, опираясь на связь исторических событий с родным краем, уважение к государственным символам, правовую культуру, ученическое самоуправление и интегрированные проекты. Предложенные формы работы сочетают учебные задания, исследовательские мини–проекты и школьные мероприятия, что помогает переводить ценности в ежедневные действия.

АЗАМАТТЫҚ БІРЕГЕЙЛІКТІ ЖӘНЕ ЖЕКЕ ТҰЛҒАНЫҢ ПАТРИОТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ: МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ТӘЖІРІБЕ

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ

4 СЕКЦИЯ

ФОРМИРОВАНИЕ ГРАЖДАНСКОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ И ПАТРИОТИЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ ЛИЧНОСТИ: ПРОБЛЕМЫ И ОПЫТ

Абиева Айнура Сералеевна, Смаглий Татьяна Ивановна	<i>Внутренние ресурсы личности как фактор психологической безопасности старшеклассников</i>	2124
Азаров Данил Станиславович, Демисенова Шнар Сапаровна	<i>Проблема эмоционального выгорания у будущих педагогов и пути ее решения в образовательной среде вуза</i>	2128
Айтпаева Алия Богдановна, Тогусаева Ажаргуль Казийкановна	<i>Қазіргі мектептегі азаматтық–патриоттық тәрбиенің маңызы</i>	2133
Аманкелді Аяжан, Султанбекова Жадыра Хамитбековна	<i>Дүниетану пәні арқылы бастауыш сынып оқушыларының патриоттық құндылықтарын қалыптастырудың жолдары</i>	2137
Аманова Жаңыл Жарылкагановна	<i>Абай мұрасы – жастар тәрбиесінің рухани негізі</i>	2141
Арыстан Нұралы Нұрланұлы, Калиева Жанар Шалахановна	<i>Мектеп оқушыларында азаматтық бірегейлік пен патриоттық құндылықтарды қалыптастырудағы ұлттық сананың рөлі</i>	2144
Асанова Карлыгаш Илиукеновна, Сарина Арайлым Амантаевна	<i>Патриотты қалай тәрбиелейміз: мұғалімдерге 10 кеңес</i>	2149
Ахметбекова Зауре Далихатовна	<i>Развитие толерантности в рамках программы «Адал азамат» как основа гражданской идентичности</i>	2153
Байкужаев Рискелды Дулатович, Семашко Анна Александровна	<i>Инновационные подходы к формированию патриотизма и гражданской ответственности у школьников в условиях цифровой трансформации образования</i>	2157

Бакен Инабат Есенқызы, Усакбаева Гульжанат Сапаровна	<i>Жобалау қызметі арқылы білім алушылардың азаматтық бірегейлігін қалыптастыру тәжірибесі</i>	2160
Балжанова Айгуль Магжановна	<i>Ценностные ориентиры патриотического воспитания личности</i>	2163
Батыр АйымСайлақызы, Байжанова Сауле Аскарбековна	<i>Лэпбук как средство ознакомления с родным краем детей 4–5 лет</i>	2167
Безаубекова Алмагул Даненовна, Дускеева Камилла Бергентаевна	<i>Ыбырай Алтынсарин шығармаларын оқытуда адамгершілікке тәрбиелеу</i>	2171
Бектурганова Римма Чингизовна	<i>Мотивациякисследовательскойииннов ационной деятельности как фактор профессионального становления будущего педагога</i>	2177
Гербут Елена Анатольевна	<i>Роль искусственного интеллекта в формировании гражданской идентичности и сохранении национальных культур</i>	2188
Дерендяева Мария Витальевна, Естигнеева Дарья Николаевна	<i>Игра как инструмент воспитания гражданских качеств: сюжетно– ролевые и настольные игры о Родине</i>	2192
Дуйсбаева Гулдерай Серикқызы	<i>Трансформация нравственно– культурных ценностей в условиях глобализации: казахстанский контекст</i>	2195
Еслямгалиева Зоя Сейсембаевна	<i>Психолого–педагогические аспекты формирования гражданственности и патриотизма на разных возрастных этапах обучения: из опыта работы</i>	2200
Жармаганбетова Жаңагүл Рахымжанқызы	<i>Музыкалық тәрбие беруде домбыра аспабының маңызы</i>	2206
Зулпқарова Турсынай Нурболатовна	<i>Әлем тарихындағы саяси және рухани көшбасшылық: билік, заң және қоғам дамуы</i>	2211
Изтелеуова Айгерим Кажмукановна	<i>Білім беру жүйесінде ұлттық құндылықтарды қалыптастырудың маңызы</i>	2217

Казиева Айгуль Айткожиновна	<i>Қазіргі мектептегі азаматтық тәрбие жүйесіндегі қазақ ағартушылары мұрасының маңызы</i>	2221
Кайырбекова Меруерт Кадырхановна	<i>Ыбырай Алтынсариннің педагогикалық идеялары контекстіндегі заманауи оқушының құндылықтар жүйесін қалыптастыру</i>	2224
Калиниченко Оксана Викторовна, Назмутдинов Ризабек Агзамович	<i>Формирование гражданской идентичности молодежи</i>	2228
Касенова Нормуль Шакировна, Серикбаева Роза Назымовна	<i>Бастауыш сынып оқушыларында патриоттық тәрбиені сыныптан тыс жұмыстар арқылы қалыптастыру</i>	2232
Кишкимбаева Замира Болатбековна, Шалгимбекова Кенжегуль Сапышевна	<i>Психолого–педагогические условия формирования ответственного поведения подростков в школьной воспитательной среде</i>	2238
Ковальчук Инесса Николаевна, Иваненко Лариса Анатольевна	<i>Системный подход к профессиональному воспитанию будущего учителя</i>	2244
Кривчикова Анастасия Владиславовна, Дорош Наталья Леонардовна	<i>Роль воспитательной работы в формировании творческой молодежи на факультете искусств и дизайна</i>	2249
Кусаинова Тамаша Бахитжановна, Абилова Кенжегуль Укаповна	<i>Қазақ тілі сабақтары арқылы оқушылардың азаматтық бірегейлігін қалыптастырудың педагогикалық мүмкіндіктері</i>	2252
Лихорад Оксана Ивановна	<i>Развитие патриотической культуры у студентов педагогических специальностей: трудности и пути решения</i>	2258
Маркина Зейнеп Бакитжановна	<i>«Туған жер–алтын бесігім» бағдарламасының шәкірт бойына құндылықтарды қалыптастырудағы рөлі</i>	2262
Нуржанова Жанат Турсынбаевна, Якупова Нургул Адильхановна	<i>Білім берудегі тәрбие мен оқытудың негіздерінде жеке тұлғаның патриоттық құндылықтарын қалыптастыру</i>	2267

Нуркина Тамара Чайзатовна	<i>Творчество Ибрая Алтынсарина как воплощение идей народной педагогики в воспитании патриотизма и гражданской идентичности в системе начального образования</i>	2270
Орақова Амангүл Шахарбековна, Батталова Бегімай Бекмұратқызы	<i>Көркем еңбек пәнінің ұлттық мәдени мұрамен байланысы: тәрбиелік әлеуеті мен құндылықтық бағыттары</i>	2275
Прасолова Ольга Евгеньевна	<i>Чтение на каникулах как эффективное средство формирования гражданской идентичности младших школьников</i>	2280
Рахимжанова Рыскул Дуанбековна	<i>Цифрлық білім ресурстарын қолдану арқылы өзге тілді оқушыларды патриоттық құндылықтарға баулу</i>	2284
Сайлаухан Абылай Беркінұлы, Мамбетов Жолдасбек Ормаханұлы	<i>Бақсылық дәстүр және оның қазақ әдебиетінде бейнеленуі</i>	2289
Сафарян Лариса Викторовна, Черноус Ольга Анатольевна	<i>Формирование основ гражданской идентичности и патриотических ценностей у детей 3–х в условиях дошкольной организации на основе программы «Адал азамат»</i>	2295
Серікбай Оспанов, Мырзағалиева Күлзада Мешитбаевна	<i>Ыбырай Алтынсарин еңбектерінің замандастарына, кейінгі ұрпаққа әсері</i>	2298
Серикова Айнагуль Аргынтаевна, Сагиева Аружан Мейрамбекқызы	<i>Генеративті жасанды интеллект арқылы математика сабағында ұлттық мазмұнды модельдеу</i>	2303
Сигида Дарья Андреевна	<i>Ценности, мотивы и ориентации личности в системе управления</i>	2308
Смоляная Марина Николаевна	<i>Формирование модели «Адал азамат» в современной школе</i>	2311
Solomakha Anastasia Dmitrievna	<i>Methodology for forming digital civil literacy among teenagers</i>	2318
Султанова Айкерим Малшыбаевна	<i>Азаматтық бірегейлік пен патриоттық құндылықтарды қалыптастырудың педагогикалық мәселелері</i>	2321

Сүлеймен Диас Мәлікұлы, Смаглий Татьяна Ивановна	<i>Проблема социального самочувствия в психолого–педагогической литературе</i>	2325
Темірбаева Гүлсім Сәруарқызы	<i>Қазақстан тарихы сабағында азаматтық бірегейлікті дамыту жолдары</i>	2330
Толегенова Шолпан Толегеновна	<i>Роль организаций образования в формировании активной гражданской позиции и патриотизма</i>	2335
Туболец Светлана Григорьевна, Щепеткова Наталья Владимировна	<i>Формирование национальных ценностей в образовательном процессе начальной школы</i>	2338
Умарова Бибигуль Ахметкалиевна, Хасенова Мадина Маратовна	<i>Жаһандану жағдайында жеке тұлғаның азаматтық бірегейлігін қалыптастыру мәселелері (бастауыш мектептегі білім беру мысалында)</i>	2343
Успанова Жұлдыз Айтжановна	<i>Азаматтық бірегейлік – болашақ қоғамның тірегі</i>	2347
Утесова Гүлжан Көшербайқызы, Романкулова Айгул Оразаухановна	<i>Азаматтық бірегейлік пен отансүйгіштік: жастар тәрбиесіндегі өзекті мәселелер</i>	2350
Шакина Инна Михайловна	<i>Роль уроков литературы в формировании гражданской идентичности и патриотических ценностях школьников</i>	2354
Шалгимбеков Айбек Батырханович, Ковальчук Наталья Васильевна	<i>Интеграция ценностей «Адал азамат» в содержание уроков истории</i>	2359
<i>Резолюциясы / Резолюция.....</i>		2363
<i>Содержание пленарных докладов / Пленарлық баяндамалар мазмұны.....</i>		2371
<i>Содержание 1 секции / 1 секция мазмұны</i>		2372
<i>Содержание 2 секции / 2 секция мазмұны</i>		2394
<i>Содержание 3 секции / 3 секция мазмұны</i>		2400
<i>Содержание 4 секции / 4 секция мазмұны</i>		2413

**«БІЛІМ БЕРУ ТӘЖІРИБЕСІНДЕГІ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ИННОВАЦИЯЛАР:
ЖАҢА ҚИЫНДЫҚТАР МЕН ТИІМДІ ШЕШІМДЕР» атты
АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ–ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛДАРЫ
МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ
«ТЕХНОЛОГИИ И ИННОВАЦИИ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРАКТИКЕ:
НОВЫЕ ВЫЗОВЫ И ЭФФЕКТИВНЫЕ РЕШЕНИЯ»**

Материалдар жинағын
Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай
өңірлік университеті
Ө.Сұлтанғазин атындағы педагогикалық
институтының
педагогика, психология және арнайы білім
беру кафедрасында теріліп, беттелді

Компьютерлік беттеу:
Жетписбаева А.А.

Мекен-жай:
110000, Қостанай қ., Байтұрсынов көш. 47
(Пединститут ғимараты, Тәуелсіздік к-сі
118, 626 каб.)
Тел.: 8 (7142) 54-58-74 (ішкі 120).

Пішімі 60*84/18.
Көлемі 151 б.т.
Электронды нұсқасы университеттің
ksu.edu.kz сайтында орналастырылған
сәуір, 2026 жыл

Сборник материалов набран и сверстан
кафедрой педагогики, психологии и
специального образования
педагогического института
им. У.Султангазина
Костанайского регионального
университета им. Ахмет Байтұрсынұлы

Компьютерная верстка:
Жетписбаева А.А.

Адрес:
110000, г. Костанай, ул. Байтұрсынова 47
(корпус Пединститута, ул.Тәуелсіздік
118, каб. 626).
Тел.: 8 (7142) 54-58-74 (вн.120)

Формат 60*84/18.
Объем 151 п.л.
Электронный вариант размещен на сайте
университета ksu.edu.kz
апрель 2026 год

